

ONS *WEDSTRA*
HUUKSKE

KARTEN *AVONTUREN*
SPELLETJES
MUZIEK

GEZELLIGHEID
Kletsen *Lachen*

Zorgcoöperatie wijst
de weg in ouderenzorg

Zorgcoöperatie Hoogeloon begon niet met de bedoeling om zorg te verlenen. Inmiddels komen zorgbestuurders uit het hele land over de vloer om er de kunst van kleinschalige zorg aan ouderen af te kijken.

Door Ana Karadarevic. Foto's: Niels Helmink

N“Nou heb je alwéér een tijger! Maar dit is een andere dan die je net pakte.” Begeleidster Truus Wouters heeft een stapel kaarten met de foto naar onderen op tafel gelegd. De kaarten horen bij een lastig Memory-spel van de rommelmarkt. Acht vrouwen van 70-plus spelen mee. Wouters helpt ze af en toe een beetje. De acht vrouwen wonen in Hoogeloon, een dorp dat 2.200 inwoners telt en valt onder de Brabantse gemeente Bladel. Truus Wouters is als begeleidster in dienst bij zorgcoöperatie Hoogeloon. Zij ontfermt zich over de vrouwen, samen met een vrijwilligster die ook in Hoogeloon woont. Ze doen dit in gebouw Den Bogerd, dat midden in het dorp staat en dagelijks wordt bezocht door veel oudere dorpsbewoners. Het gebouw is van het Steunpunt Hoogeloon, een welzijnsclub voor ouderen. Een deel van het pand is in gebruik van Zorgcoöperatie Hoogeloon. Deze werd opgericht in 2005 als reactie op de wens die oudere bewoners uitten om zo lang mogelijk in het dorp te blijven wonen. Om dit mogelijk te maken, moest er meer zorg in het dorp komen. Zorgaanbieders oordeelden dat het niet efficiënt zou zijn om actief te worden in Hoogeloon, dus besloten enkele dorpsbewoners uit te zoeken wat er nodig was om mensen langer thuis te laten wonen.

Eetgroep

Eén van de initiatiefnemers was Ad Pijnenborg, oud-directeur van een verzorgingshuis. Het doel van de zorgcoöperatie was in eerste instantie niet

om zorg te verlenen aan dorpsbewoners. “We begonnen met een eetgroep”, vertelt hij. “Vervolgens riepen we een spreekuur in het leven waar mensen met vragen terecht konden.” Zo groeide langzaam maar zeker het takenpakket van de zorgcoöperatie. Al gauw legden de betrokkenen contact met zorgaanbieders om thuiszorg te kunnen regelen.

Onder bewoners bleek behoefte te zijn aan zorgwoningen. Dus nam de zorgcoöperatie het initiatief om veertien zorgwoningen te bouwen, samen met Woningstichting De Zaligheden. Gehandicaptenzorginstelling Lunet zorg en ouderenzorginstelling Joris Zorg zijn er ook bij betrokken geraakt, omdat er mensen met een beperking en ouderen met dementie wonen. Aanvankelijk zou Skipr een kijkje nemen bij de zorgwoningen, maar dat gaat op het laatste moment toch niet door. Later blijkt dat met de familieleden is afgesproken dat er geen vreemden welkom zijn omwille van de privacy van bewoners.

Op een steenworp afstand ligt Den Bogerd, dat wel toegankelijk is. Leden en niet-leden zijn welkom. Ze kunnen er terecht voor vragen over wonen en welzijn, gezondheid, hulp in en rond het huis en persoonlijke zorgverlening. De coördinator van de zorgcoöperatie, Maria Waalen, geeft advies en informatie op maandag- en donderdagochtend. Ze handelt ook aanvragen af over hulp bij het huishouden, aanpassingen aan de woning en rollend hulpmaterieel. Iedere dinsdagmiddag kunnen ouderen in Den Bogerd gezamenlijk warm eten,

tegen een kleine vergoeding.

Voor twintig euro per jaar kunnen mensen lid worden van de Zorgcoöperatie Hoogeloon. Van dat geld kunnen ze drie dagen per week naar de dagbesteding in Den Bogerd, waar ze overdag bijvoorbeeld spelletjes spelen en koffie drinken. Ook om een hulpmiddel te lenen zoals een rollator, is het lidmaatschap vereist. Zo'n 250 dorpsbewoners zijn inmiddels lid van de zorgcoöperatie.

Transitie

Sinds de Zorgcoöperatie Hoogeloon tien jaar geleden begon, zijn er heel wat bijgekomen in Nederland. Het aantal zorgcoöperaties groeide gestaag tot dertig in 2013. Inmiddels zijn er zeker 130 zorgcoöperaties, volgens Daniëlle Harkes van Aedes-ActiZ Kenniscentrum Wonen-Zorg. De toename van zorgcoöperaties hangt onmiskenbaar samen met de transitie in de langdurige zorg. Van ouderen wordt verwacht dat ze zo lang mogelijk thuis blijven wonen, het liefst met hulp van naasten, kennissen of burens. En laat het nou net een belangrijke drijfveer van zorgcoöperaties zijn om mensen in staat te stellen in hun vertrouwde omgeving te blijven wonen.

Zorgcoöperaties werken efficiënter en geven minder geld uit dan reguliere zorginstellingen. Volgens Waalen gebruiken leden van de zorgcoöperatie niet alle geïndiceerde zorg. De coöperatie biedt namelijk zorg aanvullend op wat de zorgvrager en zijn familie zelf willen en kunnen doen. De bestuurders doen hun werk onbezoldigd. Ook →

De hele dag is er aanloop bij de zorgcoöperatie

worden er veel vrijwilligers aangetrokken voor activiteiten. De enigen die betaald worden, zijn de coördinator en de professionele verzorgenden. Er is vrijwel geen overhead. Alles wat binnenkomt, wordt besteed aan de leden. Die manier van werken trekt de aandacht. Ad Pijnenborg, oud-bestuurslid en inmiddels ambassadeur, merkt dat er steeds meer interesse is voor deze manier van werken. “Leden van raden van bestuur en toezicht komen langs omdat ze willen weten hoe ze zich meer op de burger kunnen richten.” Volgens hem komt dat door de veranderingen in de langdurige zorg. Toen de zorgcoöperatie net begon, keek namelijk geen enkele zorgaanbieder op of om. Joris Zorg en Lunet zorg, die met Zorgcoöperatie Hoogeloon samenwerken, zeggen veel op te steken van de manier van werken van de coöperatie. Woordvoerder Marion van Loon van Joris Zorg: “Zij vragen zich bij alles wat ze doen af: hoe kunnen we ons werk zo doen dat het om de mensen draait voor wie we het doen?” Naar verhouding zijn veel zorgcoöpe-

‘Alles wat binnenkomt wordt besteed aan de leden’

raties in de provincie Noord-Brabant opgericht. Dat heeft volgens deskundigen te maken met het feit dat het van oudsher een vrij arme provincie is en men gewend is om zelf problemen op te lossen, in plaats van zich te wenden tot de overheid of officiële instanties. Daardoor kon de Rabobank hier ontstaan, van oorsprong een coöperatieve boerenleenbank. Brabanders nemen zelf initiatief en regelen dingen zelf. Zo ontstond ook het idee voor het steunpunt in Den Bogerd, waar de zorgcoöperatie enkele ruimtes gebruikt. Het steunpunt werd in 1994 opgericht door enkele bewoners van Hoogeloon, met de bedoeling om gezamenlijke activiteiten voor senioren te ontwikkelen. Eens per week eten tientallen mensen in het pand. Vrijwilliger Tom Jansen troont bezoek trots mee naar een enorme ruimte: “Kijk,

een professionele keuken.” Er staat een spoelmachine en uit de kluiten gewassen fornuizen en koelkasten. De vrijwilligers organiseren ook bijvoorbeeld fietstochten.

Aanloop

De hele dag is er aanloop bij de zorgcoöperatie. In één ruimte biljarten mannen. Aan de andere kant van het pand zitten drie groepen senioren aan drie verschillende tafels. Voor hen op tafel liggen kaarten. Ze kijken er serieus naar en zwijgen voornamelijk. Hier wordt serieus gebridget. Bezoekers worden amper opgemerkt. Enkele deuren verderop zitten de oudere dames koffie te drinken en spelletjes te spelen. Waarom er geen heren in deze kamer zijn? De vrouwen schateren van het lachen. “Die zijn bang voor ons!”

